

Warszawa, dnia 24 czerwca 2019 r.

Poz. 1159

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾**

z dnia 14 czerwca 2019 r.

w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych²⁾

Na podstawie art. 91 ust. 10 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 799, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać programy ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych;
- 2) formę sporządzania i niezbędne części składowe programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych;
- 3) zakres zagadnień, które powinny zostać określone i ocenione w programach ochrony powietrza oraz planach działań krótkoterminowych.

§ 2. Program ochrony powietrza, zwany dalej „programem”, składa się z:

- 1) części opisowej;
- 2) części wskazującej obowiązki i ograniczenia związane z realizacją programu;
- 3) uzasadnienia zakresu zagadnień określonych i ocenionych przez zarząd województwa.

§ 3. Część opisowa programu obejmuje:

- 1) informacje ogólne na temat lokalizacji i topografii strefy, w skład których wchodzi:
 - a) dane ogólne:
 - nazwa województwa lub województw,

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. poz. 96).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie w zakresie swojej regulacji wdraża:

- 1) dyrektywę 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu (Dz. Urz. UE L 23 z 26.01.2005, str. 3, Dz. Urz. UE L 87 z 31.03.2009, str. 109 oraz Dz. Urz. UE L 226 z 29.08.2015, str. 4);
- 2) dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrza dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11.06.2008, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 226 z 29.08.2015, str. 4);
- 3) decyzję wykonawczą Komisji 2011/850/UE z dnia 12 grudnia 2011 r. ustanawiającą zasady stosowania dyrektyw 2004/107/WE i 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do systemu wzajemnej wymiany informacji oraz sprawozdań dotyczących jakości otaczającego powietrza (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2011, str. 86 oraz Dz. Urz. UE L 156 z 20.06.2017, str. 36).

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. 1356, 1479, 1564, 1590, 1592, 1648, 1722, 2161, 2533 oraz z 2019 r. poz. 42, 412, 452 i 1123.

- nazwa strefy,
 - mapa strefy opracowana w państwowym systemie odniesień przestrzennych, z wykorzystaniem materiałów i baz danych gromadzonych w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym, która stanowi załącznik do programu,
- b) wskazanie punktu pomiarowego wraz z jego lokalizacją na mapie opracowanej w państwowym systemie odniesień przestrzennych z podaniem współrzędnych geograficznych, stanowiące załącznik do programu,
- c) opis strefy objętej programem, w tym:
- powierzchnię strefy (km²) i szacunkową liczbę osób zamieszkujących strefę, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i dzieci,
 - dane topograficzne strefy i dane o czynnikach klimatycznych i meteorologicznych mających wpływ na poziom substancji w powietrzu oraz wyniki uzyskiwane z modeli wykorzystywanych przy prognozowaniu poziomów substancji w powietrzu,
 - wskazanie substancji w powietrzu, ze względu na przekroczenie poziomu której było wymagane przygotowanie programu,
 - określenie obszaru przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu w strefie (km²) wraz z podaniem:
 - klasyfikacji obszaru (wiejski⁴): wiejski – niedaleko miasta, wiejski – regionalny, wiejski – odległy, podmiejski⁵, miejski⁶),
 - szacunkowej liczby osób ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych powyżej 65 roku życia i dzieci poniżej 5 roku życia, narażonych na oddziaływanie substancji w powietrzu oraz infrastruktury związanej z tymi osobami (liczby ośrodków, w których przebywają te grupy osób), a także szacunkowej długości drogi (km);
- 2) informacje na temat przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych oraz pułapu stężenia ekspozycji wraz z podaniem zakresu naruszeń, z wyszczególnieniem:
- a) wielkości poziomów substancji w powietrzu w roku, od którego z uwagi na mierzone stężenia substancji w powietrzu jest wymagane opracowanie programu, oraz okresu pięciu lat poprzedzających ten rok, a w przypadku braku pomiarów z tego okresu wielkości dostępne z krótszych okresów – wraz z podaniem zakresu przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych tych substancji,
 - b) metod stosowanych przy ocenie poziomów substancji w powietrzu,
 - c) wykazu substancji w powietrzu, ze względu na które konieczne było opracowanie programu,
 - d) źródeł emisji substancji w powietrzu lub głównych grup tych źródeł, odpowiedzialnych za przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych, wraz z dokonaniem podziału tych źródeł zanieczyszczeń, z uwzględnieniem struktury źródeł emisji określonej przez Europejską Agencję Środowiska⁷, oraz z oszacowaniem wielkości emisji substancji w powietrzu z tych źródeł znajdujących się na obszarze przekroczeń w strefie i poza strefą w województwie w odległości do 30 km (Mg/rok),
 - e) szacunkowego poziomu tła regionalnego stężeń substancji w powietrzu podawanego w µg/m³ lub ng/m³ ogółem, w podziale na źródła krajowe, transgraniczne, naturalne oraz inne,

⁴) Obszar wiejski – wszystkie obszary, które nie spełniają kryteriów dla obszarów miejskich lub podmiejskich, są zdefiniowane jako obszary „wiejskie”, które są podzielone na trzy kategorie:

a) wiejski – niedaleko miasta – obszar w odległości 10 km od granicy strefy miejskiej lub podmiejskiej,

b) wiejski – regionalny – 10–50 km od głównych źródeł lub obszarów źródłowych,

c) wiejski – odległy – powyżej 50 km od głównych źródeł lub obszarów, na terenie których zlokalizowane są źródła.

⁵) Obszar podmiejski – w dużej mierze zabudowany obszar miejski.

⁶) Obszar miejski – równomiernie zabudowany obszar miejski, oznaczający całkowite (lub przynajmniej wysoce dominujące) zabudowanie przedniej strony ulicy przez budynki o co najmniej dwóch piętrach lub duże budynki wolnostojące o co najmniej dwóch piętrach.

⁷) Struktura źródeł emisji jest określona w Przewodniku „EEA/EMEP Emission Inventory Guidebook”, w układzie klasyfikacji SNAP (Nomenklatura dla źródeł zanieczyszczenia powietrza), zamieszczonym na stronie Europejskiej Agencji Środowiska pod adresem: <https://www.eea.europa.eu/themes/air/emep-eea-air-pollutant-emission-inventory-guidebook>.

- f) szacunkowego podziału dla przyrostu tła miejskiego stężeń substancji w powietrzu podawanego w $\mu\text{g}/\text{m}^3$ lub ng/m^3 ogółem, w podziale na transport drogowy, przemysł oraz produkcję ciepła i energii elektrycznej, usługi, rzemiosło, rolnictwo, sektor handlowy i mieszkaniowy, żeglugę, terenowe maszyny jezdne⁸⁾, źródła naturalne, transgraniczne oraz inne,
 - g) szacunkowego podziału dla przyrostu lokalnego stężeń substancji w powietrzu podawanego w $\mu\text{g}/\text{m}^3$ lub ng/m^3 ogółem, w podziale na transport drogowy, przemysł oraz produkcję ciepła i energii elektrycznej, usługi, rzemiosło, rolnictwo, sektor handlowy i mieszkaniowy, żeglugę, terenowe maszyny jezdne⁸⁾, źródła naturalne, transgraniczne oraz inne,
 - h) procentowego udziału substancji w powietrzu wprowadzanych w strefie objętej programem, w ramach powszechnego i zwykłego korzystania ze środowiska,
 - i) informacji o napływie substancji w powietrzu z innych obszarów spoza strefy w danym województwie, a w przypadku stref przygranicznych o napływie substancji z innych państw,
 - j) informacji dotyczących możliwych do podjęcia działań na obszarze przekroczeń substancji w powietrzu lub poza tym obszarem, które będą skutkować redukcją poziomów substancji w powietrzu, do poziomów nieprzekraczających poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji;
- 3) przewidywany poziom substancji w powietrzu w strefie objętej programem w prognozowanym roku jego zakończenia, ze szczególnym uwzględnieniem:
- a) poziomów substancji w powietrzu wskazanych w programie przy założeniu niepodejmowania żadnych dodatkowych działań ponad te, których konieczność podjęcia wynika z obowiązujących przepisów, z uwzględnieniem poziomu tła,
 - b) prognoz poziomów substancji (wartość średnioroczna) w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji uwzględnionych w programie, po zrealizowaniu wszystkich działań, określonych w harmonogramie realizacji działań naprawczych, o którym mowa w pkt 5 lit. b,
 - c) prognoz dopuszczalnej liczby dni, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne substancji w powietrzu⁹⁾, po zrealizowaniu wszystkich działań;
- 4) scenariusze wielkości emisji substancji w powietrzu w prognozowanym roku zakończenia programu oraz oszacowanie wielkości tych emisji ze źródeł, o których mowa w pkt 2 lit. d, po zrealizowaniu wszystkich działań;
- 5) informacje dotyczące planowanych do podjęcia odpowiednich działań, tak aby okresy, w których poziomy dopuszczalne oraz pułap stężenia ekspozycji nie są dotrzymane, były jak najkrótsze, jak również mających na celu osiągnięcie poziomów docelowych w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych, w tym:
- a) wykaz i opis wszystkich planowanych do realizacji działań naprawczych,
 - b) harmonogram realizacji działań naprawczych, w tym poszczególnych działań krótkoterminowych – na okres nie dłuższy niż 2 lata z podziałem na typy działań: I typ działań – poniżej jednego roku, II typ działań – jeden rok, III typ działań – powyżej jednego roku, średnioterminowych – na okres nie dłuższy niż 4 lata, działań długoterminowych – na okres nie dłuższy niż 6 lat, zawierający:
 - planowane daty rozpoczęcia realizacji poszczególnych działań (rok–miesiąc–dzień), z podziałem na roczne etapy realizacji,
 - planowane daty zakończenia realizacji poszczególnych działań (rok–miesiąc–dzień), z podziałem na roczne etapy realizacji,
 - planowany termin osiągnięcia efektu realizacji poszczególnych działań (rok–miesiąc–dzień), z podziałem na roczne etapy realizacji,
 - sektory⁷⁾ będące przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji, wskazane w działaniach,
 - kategorie działań, o których mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 94 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,

⁸⁾ Do tej grupy pojazdów zalicza się pojazdy rolnicze takie jak traktory i ciągniki, pojazdy budowlane oraz inne pojazdy specjalnego przeznaczenia.

⁹⁾ Dotyczy poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu (wartość 24-godzinna), dla której określona została częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym.

- c) szacowane koszty realizacji działań naprawczych z podziałem na roczne etapy ich realizacji oraz wskazanie proponowanych źródeł finansowania tych działań,
- d) wskaźniki monitorowania postępu dla planowanych działań naprawczych, w tym:
- liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych, w których jest jedno źródło ciepła, lub lokali, w tym w budynkach wielolokalowych, w których każdy z nich ma swoje źródło ciepła, w których zlikwidowano nieefektywne źródło ciepła na paliwa stałe liczone w sztukach i m², wraz z podaniem zmiany sposobu ogrzewania na:
 - przyłącze do sieci ciepłowniczej,
 - przyłącze do sieci gazowej,
 - odnawialne źródła energii,
 - kocioł węglowy klasy 5 lub ekoprojekt,
 - kocioł na biomasę klasy 5 lub ekoprojekt,
 - ogrzewanie elektryczne,
 - ogrzewanie olejowe,
 - liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych, w których jest jedno źródło ciepła, lub lokali, w tym w budynkach wielolokalowych, w których każdy z nich ma swoje źródło ciepła, w których przeprowadzono termomodernizację bez wymiany źródeł ciepła lub ze zmianą sposobu ogrzewania liczone w sztukach i m²,
 - liczba nowo wybudowanych budynków mieszkalnych, które wykorzystują niskoemisyjne lub zeroemisyjne źródła ciepła,
 - liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie przestrzegania wymagań określonych w uchwale, o której mowa w art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, wraz z podaniem liczby popełnionych wykroczeń, udzielonych pouczeń, wystawionych mandatów oraz spraw skierowanych do sądu,
 - liczba miejsc parkingowych, dla których wprowadzono wyższe opłaty za parkowanie,
 - liczba miejsc parkingowych na parkingach typu Park and Ride,
 - liczba i długość w km oddanych do użytku ścieżek rowerowych,
 - wielkość obszaru w km² w miastach objętych strefami czystego transportu,
 - liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie spalania odpadów i pozostałości roślinnych wraz z podaniem liczby popełnionych wykroczeń, udzielonych pouczeń, wystawionych mandatów, spraw skierowanych do sądu,
 - liczba osób objętych działaniami informacyjnymi i edukacyjnymi,
- e) planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych polegający na:
- redukcji wielkości emisji poszczególnych substancji w powietrzu w ciągu roku osiągniętej w wyniku realizacji programu, w tym poszczególnych działań, wyrażonej w Mg/rok, w poszczególnych latach realizacji programu oraz w roku jego zakończenia,
 - zmianie stężeń poszczególnych substancji w powietrzu¹⁰⁾ w roku zakończenia realizacji programu w związku z realizacją poszczególnych działań wskazanych w programie, wyrażonej w µg/m³ lub ng/m³,
- f) podmioty korzystające ze środowiska oraz osoby fizyczne niebędące podmiotem korzystającym ze środowiska wraz ze wskazaniem ich ograniczeń i obowiązków związanych z realizacją programu,
- g) listę działań, nieobjętych programem, planowanych lub już przygotowanych i przewidzianych do realizacji w perspektywie długoterminowej;
- 6) listę działań krótkoterminowych zmierzających do ograniczenia ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu, w przypadku gdy plan działań krótkoterminowych nie stanowi integralnej części programu.

¹⁰⁾ W przypadku średnich rocznych wskaźników zmiana ta powinna być przedstawiona w µg/m³ w miejscu monitorowania na stacji pomiarowej, gdzie są rejestrowane najwyższe poziomy. W przypadku wystąpienia sytuacji przekroczenia substancji w powietrzu bez stacji pomiarowej, należy zastosować najwyższą wartość stężenia wynikającą z modelowania matematycznego. Wartość zmiany stężenia substancji w powietrzu należy podać jako liczbę dodatnią. Odchylenie od powyższej zasady określania zmiany stężeń substancji w powietrzu powinno być wyjaśnione.

§ 4. Planowane daty rozpoczęcia i zakończenia realizacji poszczególnych działań, określonych w harmonogramie działań naprawczych, o którym mowa w § 3 pkt 5 lit. b tiret pierwszy i drugi, ustala się, uwzględniając:

- 1) wielkość przekroczenia poziomu dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu;
- 2) podział źródeł emisji z podziałem na kategorie SNAP⁷⁾;
- 3) przewidywany poziom stężenia substancji w powietrzu w prognozowanym roku zakończenia programu, wyrażany w $\mu\text{g}/\text{m}^3$ lub ng/m^3 ;
- 4) przewidywaną liczbę przekroczeń poziomu dopuszczalnego substancji w powietrzu⁹⁾;
- 5) rozkład gęstości zaludnienia w strefie objętej programem;
- 6) możliwości finansowe, społeczne i gospodarcze podmiotów objętych programem;
- 7) uwarunkowania wynikające z funkcjonowania na obszarze strefy form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, 2244 i 2340).

§ 5. Część wskazująca obowiązki i ograniczenia związane z realizacją programu określa:

- 1) organ administracji właściwy w sprawach w szczególności:
 - a) przekazywania zarządowi województw informacji o wydawanych decyzjach, których ustalenia zmierzają do osiągnięcia celów programu,
 - b) wydania aktów prawa miejscowego,
 - c) monitorowania realizacji programu lub poszczególnych działań naprawczych;
- 2) podmiot korzystający ze środowiska oraz osobę fizyczną niebędącą podmiotem korzystającym ze środowiska, wraz z wskazaniem ich ograniczeń i obowiązków związanych z realizacją programu.

§ 6.1. Uzasadnienie zakresu zagadnień określonych i ocenionych w programie przez zarząd województwa obejmuje:

- 1) uwarunkowania wynikające z planu zagospodarowania przestrzennego województwa, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz obszarów ograniczonego użytkowania lub stref przemysłowych na terenie strefy, o której mowa w art. 89 ust. 1 pkt 1 lub 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
- 2) bilans substancji w powietrzu sporządzony dla podmiotów i osób, o których mowa w § 5 pkt 2, z uwzględnieniem emisji substancji w powietrzu spoza obszaru strefy objętej programem;
- 3) ocenę oraz analizę ekonomiczną możliwych do zastosowania rozwiązań techniczno-technologicznych i organizacyjnych, zmierzających do ograniczenia wpływu instalacji i urządzeń na poziom ozonu w powietrzu;
- 4) szacunkowe wyliczenie czasu potrzebnego do osiągnięcia celów zakładanych w programie;
- 5) działania naprawcze możliwe do zastosowania, które nie zostały wskazane do wdrożenia w programie, wraz z uzasadnieniem przyczyn ich niezastosowania;
- 6) analizę dokumentów, materiałów i publikacji wykorzystanych do opracowania programu, z uwzględnieniem:
 - a) pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
 - b) wykazów rodzajów i ilości substancji wprowadzanych do powietrza, sporządzanych w ramach systemu opłat za korzystanie ze środowiska,
 - c) technik i technologii dotyczących ograniczania wprowadzania substancji do powietrza,
 - d) rejestrów znajdujących się w Krajowym Rejestrze Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń, o którym mowa w rozporządzeniu (WE) nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń i zmieniającym dyrektywę Rady 91/689/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 33 z 04.02.2006, str. 1),
 - e) polityk, strategii, planów i programów realizowanych na poziomie kraju, województwa, powiatu lub gminy,
 - f) raportów o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko;
- 7) załączniki w formie graficznej uwzględniające:
 - a) podział administracyjny strefy objętej programem,
 - b) lokalizację:
 - instalacji, których eksploatacja powoduje wprowadzanie do powietrza substancji, dla których został przekroczony poziom dopuszczalny lub docelowy substancji w powietrzu w strefie, której dotyczy program, i w jego bezpośrednim sąsiedztwie,
 - punktów pomiarowych,
 - c) główne źródła emisji odpowiedzialne za przekroczenie poziomu dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu w strefie, ze względu na które program został opracowany.

2. Załączniki, o których mowa w ust. 1 pkt 7, sporządza się odrębnie dla każdej substancji, dla której występuje przekroczenie poziomu dopuszczalnego, docelowego substancji w powietrzu lub pułapu stężenia ekspozycji.

§ 7. W programie określa się i ocenia następujące zagadnienia:

- 1) ilość substancji wprowadzanych do powietrza, ze względu na które program został opracowany w strefie z wyszczególnieniem:
 - a) instalacji, urządzeń i sposobu powszechnego korzystania ze środowiska,
 - b) emisji substancji w powietrzu w strefie, ze względu na którą opracowany został program, ze wskazaniem instalacji zlokalizowanych w jej bezpośrednim sąsiedztwie, instalacji zlokalizowanych na obszarze województwa, emisji substancji w powietrzu pochodzących z innych instalacji zlokalizowanych na obszarze kraju lub za granicą;
- 2) kierunki i zakres działań niezbędnych do osiągnięcia poziomów dopuszczalnych, docelowych substancji w powietrzu lub pułapu stężenia ekspozycji, w tym ustalenie działań priorytetowych;
- 3) zmiany jakości paliw wykorzystywanych do celów wytwarzania energii elektrycznej i ciepła oraz do celów transportowych, dopuszczonych do użycia w strefie;
- 4) konieczność zastosowania najlepszych dostępnych technik;
- 5) realizację zobowiązań międzynarodowych w zakresie ograniczania emisji substancji do powietrza;
- 6) przewidywane zmiany wielkości emisji substancji do powietrza ze źródeł:
 - a) zlokalizowanych za granicą – mających wpływ na przekroczenie poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu w strefie,
 - b) zlokalizowanych na obszarze kraju elektrowni konwencjonalnych, elektrociepłowni i innych instalacji będących przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081 oraz z 2019 r. poz. 630),
 - c) zlokalizowanych na obszarze województw graniczących z województwem, w którym zlokalizowana jest strefa, wymagających pozwolenia zintegrowanego.

§ 8. Plan działań krótkoterminowych, zwany dalej „planem”, składa się z:

- 1) części opisowej;
- 2) części wskazującej obowiązki i ograniczenia związane z realizacją planu;
- 3) uzasadnienia zakresu zagadnień określonych i ocenionych przez zarząd województwa.

§ 9. Część opisowa planu obejmuje:

- 1) analizę stanu powietrza w strefie z uwzględnieniem w szczególności:
 - a) substancji, ze względu na przekroczenie poziomu którego wymagane było opracowanie planu,
 - b) identyfikacji ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego lub informowania lub przekroczenie o ponad 200% poziomu dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu w roku, od którego z uwagi na mierzone stężenia substancji w powietrzu jest wymagane opracowanie planu, oraz okresu pięciu lat poprzedzających ten rok, a w przypadku braku pomiarów z tego okresu wielkości dostępne z krótszych okresów,
 - c) wielkości poziomów substancji w powietrzu w strefie, w tym warunków, w których powstaje ponadnormatywne stężenie analizowanej substancji,
 - d) potencjalnych źródeł przekroczeń poziomów alarmowych, informowania, dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu w strefie,
 - e) prawdopodobny wpływ realizowanego planu na poziom substancji w powietrzu, w tym na skrócenie czasu trwania przekroczenia oraz ograniczenie narażenia;
- 2) zakres i rodzaj działań krótkoterminowych oraz sposób postępowania w przypadku ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu, z uwzględnieniem w szczególności:
 - a) działań ze względu na przekroczenie poziomów alarmowych lub informowania,
 - b) działań ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych lub docelowych,

- c) planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego wynikającego z realizacji działań,
 - d) listy podmiotów korzystających ze środowiska obowiązanych do ograniczenia lub zaprzestania wprowadzania gazów lub pyłów do powietrza, które eksploatują instalację objętą postępowaniem kompensacyjnym, o którym mowa w art. 227–229 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
 - e) sposobu organizacji, ograniczeń lub zakazu ruchu pojazdów i innych urządzeń napędzanych silnikami spalinywymi,
 - f) sposobu postępowania organów administracji, podmiotów korzystających ze środowiska oraz osób fizycznych niebędących podmiotem korzystającym ze środowiska, wraz ze wskazaniem ich ograniczeń i obowiązków związanych z realizacją programu w przypadku wystąpienia przekroczeń poziomów alarmowych, informowania, dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu,
 - g) sposobu i trybu powiadamiania przez wojewódzkie centrum zarządzania kryzysowego o zaistnieniu przekroczeń poziomów alarmowych, informowania, dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu,
 - h) skutków realizacji planu, zagrożeń i barier w jego realizacji,
 - i) terminu podjęcia działań krótkoterminowych;
- 3) ogólną strategię udostępniania informacji zainteresowanym stronom.

2. Przykłady możliwych działań krótkoterminowych i ograniczeń wynikających z planu określa załącznik do rozporządzenia.

§ 10. Część wskazująca obowiązki i ograniczenia związane z realizacją planu obejmuje:

- 1) organ administracji właściwy w sprawach:
 - a) przekazywania zarządowi województwa informacji o wydawanych decyzjach, których ustalenia zmierzają do osiągnięcia celów planu,
 - b) wydania aktów prawa miejscowego,
 - c) monitorowania realizacji planu lub poszczególnych działań;
- 2) podmiot korzystający ze środowiska oraz osobę fizyczną niebędącą podmiotem korzystającym ze środowiska, wraz ze wskazaniem ich ograniczeń i obowiązków związanych z realizacją planu.

§ 11. Uzasadnienie zakresu określonych i ocenionych zagadnień planu obejmuje zakres spraw, o których mowa w § 10.

§ 12. Program oraz plan są sporządzane w postaci papierowej oraz w postaci elektronicznej.

§ 13. Do programów ochrony powietrza opracowywanych dla stref zaklasyfikowanych jako strefy, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 1 lub 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, w wyniku oceny poziomów substancji w powietrzu za rok 2017 oraz do planów działań krótkoterminowych, o których mowa w art. 92 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, opracowywanych w wyniku tej oceny, stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 14. Do programów ochrony powietrza opracowywanych dla stref zaklasyfikowanych jako strefy, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 1 lub 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, w wyniku oceny poziomów substancji w powietrzu za rok 2018 oraz do planów działań krótkoterminowych, o których mowa w art. 92 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, opracowywanych w wyniku tej oceny, stosuje się przepisy niniejszego rozporządzenia.

§ 15. Traci moc rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. poz. 1028).

§ 16. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Środowiska: *H. Kowalczyk*

Załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska
z dnia 14 czerwca 2019 r. (poz. 1159)

PRZYKŁADY MOŻLIWYCH DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH I OGRANICZEŃ WYNIKAJĄCYCH Z PLANU DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH

1. Działania krótkoterminowe i ograniczenia w zakresie redukcji emisji powierzchniowej:

- 1) czasowy zakaz palenia w kominkach, jeżeli nie stanowią one jedyne źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym;
- 2) czasowe zawieszenie robót budowlanych wpływających negatywnie na jakość powietrza;
- 3) nakaz zraszania pryzm materiałów sypkich w celu wyeliminowania pylenia;
- 4) zwiększenie liczby kontroli indywidualnych palenisk oraz przypadków palenia na powierzchni ziemi.

2. Działania krótkoterminowe i ograniczenia w zakresie redukcji emisji liniowej:

- 1) przeniesienie uciążliwego natężenia ruchu samochodowego na odcinki alternatywne, wyznaczone przez zarządzających drogami na danym obszarze;
- 2) ograniczenie indywidualnego ruchu samochodów z konwencjonalnymi napędami spalinowymi przez promocję i wprowadzanie zachęt do korzystania z innych rozwiązań transportowych, takich jak publiczny transport zbiorowy lub współdzielony, oraz korzystania z pojazdów niskoemisyjnych;
- 3) upłynnienie ruchu drogowego przez stosowanie inteligentnych systemów zarządzania ruchem, tzw. „zielona fala”;
- 4) czyszczenie ulic na mokro;
- 5) czasowy zakaz wjazdu pojazdów do wyznaczonych obszarów przekroczeń poziomów informowania i alarmowania;
- 6) wprowadzenie bezpłatnego korzystania z publicznego transportu zbiorowego;
- 7) montaż tablic informujących o objazdach;
- 8) zakaz wjazdu samochodów ciężarowych na wyznaczone trasy;
- 9) rozwinięcie akcji informacyjnych i edukacyjnych promujących wspólne dojazdy do pracy jednym samochodem oraz korzystania z publicznego transportu zbiorowego;
- 10) tworzenie systemów połączenia parkowania z komunikacją publiczną – parkuj + jedź „P+R” dla indywidualnych osób.

3. Działanie krótkoterminowe i ograniczenia w zakresie redukcji emisji punktowej: czasowe ograniczenie produkcji w instalacjach mających negatywny wpływ na jakość powietrza, wskazanych w planie, z wyłączeniem dużych instalacji energetycznego spalania paliw zapewniających dostawę energii elektrycznej i ciepła.

4. Działania krótkoterminowe w zakresie informowania o ryzyku przekroczenia poziomów alarmowych, informowania, dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu oraz o wystąpieniu tych przekroczeń:

- 1) wprowadzanie i uruchamianie systemu informowania podmiotów, o których mowa w planie, w tym przede wszystkim placówek edukacyjnych i ochrony zdrowia, przez wojewódzkie centra zarządzania kryzysowego o ryzyku wystąpienia i wystąpieniu przekroczeń poziomów alarmowania, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu;
- 2) wprowadzenie i uruchamianie systemu informowania społeczeństwa przez wojewódzkie centra zarządzania kryzysowego o wystąpieniu przekroczenia poziomów informowania i alarmowania substancji w powietrzu;
- 3) wprowadzenie i uruchamianie systemu informowania społeczeństwa przez media lokalne o wystąpieniu przekroczenia poziomów informowania lub alarmowania substancji w powietrzu;
- 4) wprowadzenie ograniczeń w przebywaniu na zewnątrz budynków osób starszych i dzieci w przypadku wystąpienia przekroczenia poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu.